

Vil spesialisere tannlegene der de bor

Tannhelsetjenestens kompetansesenter Sør (TKS) er det eneste etablerte kompetansesenteret som hverken har geografisk nærhet til akademia eller odontologiske institutter. Det gir både fordeler og ulemper.

Det er en utfordring med hensyn til rekruttering av spesialister og forskningskompetanse. På den annen side betyr det at vi selv blir regionens odontologiske lærested, og attraktive i egenskap av å være en forholdsvis stor kompetanseorganisasjon innen odontologi, sier daglig leder for TKS, Carl Jakob Hansen.

Strategien ser ut til å virke; fra etableringen på sykehuset i Arendal i 2009 og frem til i dag, har antallet personer som har sitt virke på senteret steget fra 3 til 28. Mange av disse går riktignok i deltidsstillinger, men senteret merker nå økt interesse også fra spesialister som ønsker å være med på laget.

Entusiasme

TKS ble etablert som prosjekt i 2005 med tannlege Bjørn Austad som prosjektleder. Frem til etableringen som et interkommunalt selskap med lokaler på Sørlandet Sykehus Arendal i 2009, jobbet Austad tett sammen med fylkestannlegen i vertsfylket Aust-Agder, Jan Ask.

– Både Bjørn Austad og Jan Ask har lagt ned et betydelig arbeid og er i stor del ansvarlige for at vi har kommet så langt som vi har per i dag. Også de fem fylkene som eier oss (Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder) har vist stor entusiasme, i tillegg til at vi har et fruktbart samarbeid med Helse- og sosialdepartementet og Helsedirektoratet. Både i dialog og handling merker vi at det er stor vilje til at dette skal lykkes, sier Hansen.



Daglig leder Carl Jakob Hansen og klinikkjef Caroline Hol har vind i seilene og ser lyst på fremtiden for TKS.

Arendal ligger i et område hvor dekkningen av spesialister innen odontologi er forholdsvis god. Som ellers i landet hvor det ikke finnes store utdanningsinstitusjoner, er spesialistene etablerte i sin privatpraksis. Det er ingen enkel øvelse å få disse over fra privat til offentlig sektor, men TKS har tilknyttet en periodontist i 20 prosent stiling, og i løpet av sommeren begynner en oral protetiker i tilsvarende stillingsbrøk.

– Dette er veldig positivt. I dag dekker vi alle fagområdene unntatt pedodonti og endodonti, og vi har et tett samarbeid med oralkirurgien på sykehuset her. Det vi mangler er forskningskompetente spesialister med doktorgrad. Vi sliter med å få tak i dobbeltkompetente tannleger, sier klinikkjef Caroline Hol.

Utdannelse i distriktet

Desentralisert utdanning er blant kompetansesentrene viktigste mandater. TKS har tatt dette på alvor gjennom å ansette en utdanningskoordinator fra mai i år. Koordinatorens fremste oppgaver blir å utvikle desentraliserte utdanningsmodeller, sette i gang regionale utdanninger og arrangere lokal kursing både ute i regionen og på TKS.

– Vi er veldig glade for at tidligere fylkestannlege i Vestfold, Bengt Berger, har takket ja til stillingen. Hans oppgave blir først og fremst og få på plass samarbeidsavtaler med aktuelle universiteter for å få i gang en desentralisert utdanningsmodell. Samarbeidet med universitetene virker så langt lovende, forteller Hol.

Det er viktig at kompetansesentrene klarer å levere en desentralisert utdan-

ning til en forsvarlig kostnad. TKS mener at en viktig forutsetning for å senke utgiftsnivået, er å ansette egne spesialister i stedet for å frikjøpe dem fra privat praksis. En god investering er også topp moderne videokonferanseutstyr som kan redusere reiseaktiviteten, samt å inngå samarbeidsavtaler med det universitetet som ligger nærmest.

– Det er mange tannleger i regionen som venter på at vi skal komme i gang med desentralisert utdanning. Folk er motiverte for å ta spesialistutdanning uten å måtte flytte hjemmefra. Vi opplever at rekrutteringsgrunnlaget er stort, sier Hansen.

Utdanningskoordinatoren skal også ha fokus på lederutdanning for tannhelsepersonell, et område TKS ønsker å satse på, etter at det er meldt som et behov og et ønske fra fylkestannlegene.

– Vi tenker det kan være fornuftig å spesialisere en utdanning i samarbeid med et universitet for å klare å rekruttere gode ledere til tannhelsetjenesten, det være seg stillingen som fylkestannlege, klinikk- eller mellomlederstillinger, sier Hol.

Bygger tverrfaglighet

TKS har tilsatt spesialister innen kjeveortopedi, kjeve- og ansiktsradiologi, periodonti og protetik. Senteret er inne i en fase hvor man bygger opp et tverrfaglig miljø som skal gjøre det mulig å drive utdanning av høy kvalitet. Målet er å få alle spesialitetene representert ved senteret, i tillegg til å få på plass et forskermiljø.

– Vi har for øyeblikket en spesialistkandidat i endodonti som har gått et løp i Sverige og som skal etablere seg i Telemark. I løpet av høsten 2012 eller 2013 sender vi av gårde ytterligere to kandidater i henholdsvis endodonti og pedodonti. For tiden har vi også tilknyttet en kandidat som gjennomfører desentralisert utdanning i klinisk odontologi ved TKNN, sier Hansen.

TKS legger vekt på ikke å bli en ordinær spesialistklinik. Mange spesialiteter er viktig for et tverrfaglig miljø som skal jobbe sammen med vanskelige pasientkasus, men klinikken er også selve fundamentet for virksomhetene forskning og fagutvikling.

Fakta om TKS

- Ble startet som prosjekt i 2005
- Etablert som interkommunalt selskap (IKS) i 2009
- Holder til på Sykehuset Sørlandet Arendal
- 28 personer arbeider i dag på senteret
- Satser tungt på desentralisert utdanning
- Vil skreddersy lederutdanning for tannhelsepersonell
- Har fra mai i år ansatt utdanningskoordinator
- Eies av fylkeskommunene Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder

Etablerer forskningsmiljø

TKS jobber for å få en forskningskoordinator på plass i løpet av året. Koordinatorens viktigste oppgaver vil i første omgang bli å rekruttere forskningskompetente folk til senteret, samt å initiere prosjekter. Av sine eiere har TKS fått forskning innen folkehelsearbeid som et av sine mandater. I tillegg er forskning på organiseringen av tannhelsetjenesten, praksisnær klinisk forskning og tannhelsetjenesteforskning prioriterte områder. Så langt har TKS vært med på å publisere en vitenskapelig artikkel i Tidende etter en multisensterstudie inne odontofobi under ledelse av professor Erik Skaret.

– I løpet av prosjektet fikk vi utdannet sertifiserte team i alle våre fem fylker bestående av psykolog og tannlege. Dette prosjektet videreføres nå, og to av disse teamene er ansatt her ved TKS. Vi har også etablert et initialt samarbeid med Senter for omsorgsforskning Sør som har samme geografiske nedslagsfelt som oss. Sammen har vi et forskningsprosjekt på gang, forteller Hol.

En viktig del av kompetansesentrene virksomhet er å ha en rådgivende funksjon. TKS får henvendelser fra hele regionen, både som kliniske henvisninger, og e-post og telefoner fra tannhelsepersonell som ønsker råd og veiledning.

– Det er veldig hyggelig at de ser at vi kan bidra. Vi brenner for å være et

kompetansesenter ikke bare for Arendal, men for hele regionen, og forsøker å bre oss utover så godt vi kan. Hele vår tankegang skal være preget av at vi skal være der for alle de fem fylkene vi representerer, sier Hol.

Det er både moro og inspirerende å bygge opp en organisasjon fra bunnen av. Det tar tid, men klinikk-sjef og daglig leder er enige om at det er tilfredsstillende å kunne være med på å forme sin egen hverdag.

– Også våre kollegaer i de andre kompetansesentrene fortjener honnør. Vi har et veldig godt samarbeid, både på det administrative plan, og nå også i et forskningsnettverk som vi ser blir veldig bra. Vi står samlet, avslutter Hansen.

Tekst og foto: Tone Elise Eng Galåen